

Consiliul Concurenței face recomandari pentru eficientizarea programului „Start-up Nation”

În cadrul programului de susținere a IMM-urilor „Start-up Nation - România” s-au acordat 15.242 de ajutoare de minimis în valoare totală de 2,89 miliarde lei. Cu toate acestea, unele aspecte ar trebui regândite pentru a eficientiza cheltuirea banilor alocați, este concluzia analizei privind impactul acestei scheme de ajutor, realizată de Consiliul Concurenței.

„Evaluarea rezultatelor programului, derulat în 2017 și 2018, este necesară pentru a vedea în ce măsură acordarea de ajutoare și-a atins obiectivele urmărite, astfel încât, pe viitor, să poată fi ajustate diferite elemente precum valoarea ajutorului, condițiile impuse și indicatorii de rezultate urmăriți. În acest fel se va obține o eficientizare a acordării ajutoarelor și o mai bună cheltuire a banului public”, a declarat **Bogdan Chirițoiu**, *președintele Consiliului Concurenței*.

Schema de ajutor de minimis al cărei impact a fost evaluat este aferentă programului „Start-up Nation” (SUN) și avea ca principale obiective stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), îmbunătățirea performanțelor economice ale IMM-urilor, crearea de noi locuri de muncă, inserția pe piața muncii a persoanelor defavorizate, șomerilor și absolvenților și creșterea investițiilor în tehnologii noi inovative.

Plecând de la aceste obiective, Consiliul Concurenței a analizat impactul ajutoarelor acordate IMM-urilor care au participat la cele două apeluri de proiecte din cadrul schemei, organizate în 2017, respectiv 2018, și a făcut o serie de recomandări pentru ca noile scheme de ajutor ce se vor derula în cadrul programului SUN să conducă la rezultate optime.

În primul rând, Consiliul Concurenței recomandă ca obiectivele măsurilor de sprijin să fie clar definite și cuantificabile. De exemplu, obiectivul „îmbunătățirea performanțelor economice ale IMM-urilor” este vag și, în absența unor clarificări suplimentare, cuantificarea sa este dificilă. Astfel, s-a constatat că îndeplinirea acestui obiectiv este discutabilă, în funcție de indicatorii analizați: din perspectiva menținerii pe piața și a reducerii riscului de faliment a companiilor schema de ajutor de minimis a avut un impact pozitiv, dar în ceea ce privește cifra de afaceri, obiectivul nu a fost îndeplinit, beneficiarii înregistrând cifre de afaceri mai mici decât concurenții care nu au apelat la sprijin.

De asemenea, autoritatea de concurență susține că trebuie să se facă o selecție a sectoarelor economice cărora li se adresează schema de ajutor pentru a stimula/consolida acele domenii competitive, capabile să genereze valoare adăugată. Această recomandare vine în contextul în care, atât în cazul apelului din 2017, cât și al celui din 2018, beneficiarii care își desfășoară activitatea în anumite sectoare economice (de exemplu construcții, transport, IT, electricitate, industria prelucrătoare, agricultura, comerț) au înregistrat rezultate mai slabe decât concurenții lor (care nu au beneficiat de sprijin). Acest lucru arată că ajutoarele pentru aceste sectoare economice par să fie ineficiente în forma existentă în cadrul schemei de ajutor analizate, dacă nu se regândesc condițiile de acordare.

La nivelul întregii scheme de ajutor de minimis, au beneficiat de sprijin 15.242 de IMM-uri (7.150 în 2017 și 8.092 în 2018), care au creat suplimentar (față de concurenții lor) 14.395 locuri de muncă. Pentru fiecare loc de muncă nou creat, IMM-urile au primit 302.648 de lei în 2017 și 156.855 de lei în 2018.

Astfel, în perioada 2020 – 2022, o companie care a beneficiat de ajutor de stat a avut de două ori mai mulți angajați decât una care nu a beneficiat, iar în anul 2021 numărul angajaților unui beneficiar de ajutor a fost, în medie, de patru ori mai mare.

Schema de ajutor de minimis, având un buget maxim de 7,71 miliarde lei, a fost valabilă până la data de 31 decembrie 2020, iar plățile în cadrul sau au putut fi efectuate până la sfârșitul anului 2021.

Deși în cadrul acestor măsuri de sprijin au fost acordate ajutoare doar în anii 2017 și 2018, numărul solicitanților și al beneficiarilor de ajutor a fost foarte mare, fiind depuse 49.839 de solicitări (18.188 de solicitări de ajutor în 2017, respectiv 31.651 de cereri în 2018) și s-au acordat 15.242 de ajutoare de minimis. Valoarea totală a ajutoarelor acordate a fost de 2,89 miliarde lei, din care 420 milioane lei^[1] au fost asigurați din fonduri europene.

Având în vedere numărul mare de firme care au aplicat pentru obținerea de ajutor de minimis, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MEAT) a decis, în 2022, continuarea programului SUN. Aceasta nouă măsură de ajutor este valabilă până la sfârșitul anului 2027 și are un buget maxim de 11 miliarde de lei, asigurat de la bugetul de stat. Potrivit MEAT, acordarea de noi ajutoare este momentan suspendată, ca urmare a faptului că nu sunt fonduri suficiente pentru a acoperi întregul buget al măsurii.

Cu toate acestea, anul trecut s-a aprobat cadrul general pentru implementarea unor noi scheme de ajutor de minimis^[3], SUN ediția 2024. În aceste condiții, autoritatea de concurență recomandă comasarea celor două programe (SUN ediția 2022 și SUN ediția 2024) sau încetarea acordării de noi ajutoare în temeiul SUN 2022, având în vedere că cele două scheme se suprapun.

Potrivit actualei legislații europene^[4], valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei firme nu poate depăși suma de 300.000 de euro pe durata a trei exerciții financiare. Până în 2023, valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei firme nu putea depăși 200.000 de euro pe durata a trei exerciții financiare sau 100.000 de euro dacă ajutorul se acorda pentru activități de transport rutier de marfuri, în numele unor terți sau contra cost.

Consiliul Concurenței îndeplinește rolul de autoritate națională de contact în raporturile dintre Comisia Europeană și autoritățile/instituțiile publice, alți furnizori și beneficiarii, implicați în procedurile din domeniul ajutorului de stat.